

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 2.50 дол.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платять ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми України до спону
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Що за політика „Люд“-у!

«Говорила небіжечка аж до самої смерти», повідають собі. Ось в ч. 28-ім «Люд» вирвались редактори знова з своїми мудрощами. Звичайно як в попередних статях, так і в теперішній видко хитрість та підлість. Годі читати сему, хто хоч трохи познакомлений з політикою старокраєвою.

Передовицю охрестили «Справа руска» а в скобках «українська». Не видане чудовище досі на шпальтах польської, заїлої часописи. Навіть «Малопольщу» називають вже Україною. Поступ неаби який. Не називають вже її, як перше, «справа русинська» а вже дочитались десь сараки що та Малопольща — то жадна Польща, а що її назвали Малопольща, то мабуть тому, що там є мало Поляків та що лиш через короткий час будуть її держати в своїх хижих кігтях.

Бідкають сердегл, що ледво полагоджено справу Вільна та Шлеску, а тут виринає вже справа Галицької України і цілу вину, що досі не полагоджено цієї справи, складають на їх Ексц. Митрополита гр. А. Шептицького. І тут своїм питомим звичаєм брешуть. Справа Вільна до нині ще не полагоджена, а справа Шлеска хіба полагоджена на папері.

Та, без брехні редактори з «Люд» не можуть жити.

української знаходимо таке: «До забезпечення мира в Європі східній, конечно потреба Русі — «Русі велькей», наддніпрянської. Тоді доперва відітхне східна Европа, а з нею і Польща...» Дивіть добрі люди, чого вже научились редактори «Люд»! Про се вже воробці цвирінкають, а вони щойно тепер про се довідались! Воно добре й це, хоч вже трохи пізно. Се поступ справді великий, коли вже ся гадка аж до них заблукалась.

Щож дальше пишуть?

«І нині нема в Польщі чоловіка, який не жичивби собі справжньої Русі незалежної, бо кождий знає, яке це добродійство».

Розумієсь це «добродійство» для Польщі, щоб Русь її боронила, як давніше від Татар, Турків і Москалів. Дальше пишуть, яктворити Русь і то вже велику, яка враз з ними (Поляками) могла опертись Москві. Так їм нагнав Москаль і Німець тепер страху, що вже хочуть України і то Великої. А чи не цей сам «Люд» недавно тому писав, що нема України а лиш Польща од моржа до моржа?

Однак щодо Галицької України, то сще не заблукалась орієнтація до їх запоморочених голів, бо пишуть дальше: «Нема що дразнити Москву триміліоновою Русею, себто Галичиною. Малій Русі можем дати саморяд в...

неї і собі зіставити на катованне. Де у Вас, редактори, розум в голові? Як може бути Україна велика і сильна без Галичини, найсвідомішої частини України, або, як мож сказати, без серця України? Вам за примір най буде Австрія. Коли Австрія не могла її вдержати, так і ви її не затримаете, а хто зна, чи вона не буде каменем преткновеня, о який розібесь і Ваша дрантива Польща, чи тепер, чи в четвер — все одно.

Про Вашу автономію ніхто не вірить, навіть Ви самі. Ви заняли Галичину iure caduco і ніхто Вам не дав мандату на се, а що з Українцями робите? Вам ніхто на якесь слово не повірить, бо Ви на се не заслугоуете. Ся розбишацька держава, яка від віків не додержала жадного слова, то і тепер не додержить (чит. «Працю», ч. 30) Ся держава, що допче святоші, що навіть у невірив єсть святим, держава, що не має довіря хоче будувати Україну!!! Що за злоба! І що за іронія: Польща — і поміч Україні! Ся Польща, якої анархія знана цілому світови, бересь будувати другі держави. «Medice cura te ipsum». Вже набудовались з Петлюрою і добудовались. І Ви ще смієте базграти в часописи, що хочете України Великої! Ми бачимо се будованне в Східній Галичині, на

вити Східну Галичину собі, щоб було що катувати, бо без сього ви жити не можете. Палі, здиранне живцем шкури у вас ще від часів Яреми Вишневецького (перекінчика) не перевелось. За це, що Україна вас оборонила від Турків під Хотинном, а тепер чорношличники з Познанцями від большевиків під Варшавою, то тепер за се їх мучите і в тюрмах держите. Чейже може і ця відомість до Вас прийде, хоч всі відомости пізно приходять. За кров свою, за поміч, що життем своїм покрили поля під Варшавою, наші Українці-наддніпрянці удостоїлись картатись по тюрмах ляцьких. Ви вже так зачали і будуете досі Україну і то велику. Ви говорите ще про саморяд. Ми, Українці, лиш це знаєм, що нашим ворогом найбільшим і катом — це Польща, цей запорток Франції, якої сморід огорнув цілу східну Европу і доти буде воляти, доки чужі держави не розберуть її і нею не поділяться.

Не допоможуть вам тут Ваші дипломати. ані пелехатий музикант Падеревський, ні Скірмунт, ані Вітос. А і Ви редактори з «Люд» не вдержите своєї найяснейшої держави своїми блягами і клеветами. Ваша божевільна скаженість на особу Ексц. Митрополита гр. Шептицького; Ваші статті в католицькій (ніби) часописі

кий час будуть її держати в своїх хижих кігтях.

Бідкають сердега, що ледво полагоджено справу Вільна та Шлеску, а тут виринає вже справа Галицької України і цілу винув, що досі не полагоджено цієї справи, складають на Їх Ексц. Митрополита гр. А. Шептицького. І тут своїм питомим звичаєм брешуть. Справа Вільна до нині ще не полагоджена, а справа Шлеска хіба полагоджена на папері.

Та, без брехні редактори з «Люд» не можуть жити. Вони, покумавшись з Троцьким, вибрали собі за опікуна-батька квязя брехні і ложи і все то сповняють для добра своєї Польщі.

Ось варта приглянутись сій архимудрій статті. Про Ексц. Митрополита нема що говорити, бо вони всегда «в кулко Мацею» і всегда Його хочуть мати своїм. Говори, пиши — але щож вдіеш тим лепетам польським, коли в їхніх головах індики. Цікавіщі другі висновки. Пишучи в згаданій статті про значінне справи

і Німець тепер страху, що вже хочуть України і то Великої. А чи не цей сам «Люд» недавно тому писав, що нема України а лиш Польща од моржа до моржа?

Однак щодо Галицької України, то еше не заблукалась орієнтація до їх запоморочених голов, бо пишуть дальше: «Нема що дразнити Москву триміліоновою Русею, себто Галичиною. Малій Руси можем дати саморяд в злучі з Польщею». І дальше ще пишуть, що навіть Польща щось обіцяла (грушкі на вербі) колиб Галичани помогли їй на виправу на Київ!!

Справді се писали мабуть не-притомні. Що тут за мудрість, льогіка та геніяльний хист пера! Читай лиш, розбирай, подивляй, та тільки хіба ту їхню хитрість та підлість.

Перше всего, коли пишете, що треба Руси і то Руси великої, то як це можливе, коли хочете звиж 4 мільонів Галичан відірвати від

довіря хоче будувати Україну!! Що за злоба! І що за іронія: Польща — і поміч Україні! Ся Польща, якої анархія знана цілому світови, бересь будувати другі держави. «Medice cura te ipsum». Уже набудовались з Петлюрою і добудовались. І Ви ще смієте базірати в часописи, що хочете України Великої! Ми бачимо се будованне в Східній Галичині, на Волині і Холмщині. Кати Ви, без віри, без серця! Маєте Ви зуби вовчі, але ваше горло не проковтне народу українського. Хочби всі ви були Заглобами, таки Українців не знищете.

Це, що пишете, немовби (кож-дий Поляк хоче України і то великої, то ми бачимо по ваших ділах. Миліть очи таким політикам як Ви, може такі Вам повірять.

Ви покумались вже з Троцьким і про договори Вашого соціяліста-кунуніста начельніка знає весь світ. В тім договорі хочете оста-

Не допоможуть вам тут Ваші дипломати. ані пелехатий музикант Падеревський, ні Скірмунт, ані Вітос. А і Ви редактори з «Люд» не вдержите своєї найяснейшої держави своїми блягами і клеветами. Ваша божевільна скаженість на особу Ексц. Митрополита гр. Шептицького; Ваші статті в католицькій (ніби) часописі — це лиш доказ, яке житте в цілій вашій державі. Ваше фалшованне листів (загляньте до друкарні «Oswiata» в Варшаві, що там друкувалось).

і це бруталне накидуванне на Ексц. Митрополита, за це, що боронить свій нарид, котрий йому сам Бог повірив, що гоїть рани нещасно катованої Польщею України — це все позістане доказом гнилого вашого серця. Если ви в цей спосіб поступаєте з героєм любови ближнього, з світилом церкви католицької, окрашеного довірем Риму, бо назначеним

Совія Тобілевич

РІДНІ ГОСТІ.

Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на степовій Україні.

В уяві минулих літ розстеляється широкий простір степової України в весняну добу. Села в повнім розцвіті весняного вбрання. Садки завітчані білим маєвим цвітом, поля зелені, лани веселі. Тільки степовий вітер шумить невеселу пісню, припадаючи до землі. «Де поділись люди?... Чого порозбивані села... порозвалювані церкви... зруйновані двори й екonomie?»...

Сумна була весна на всій степовій Україні в 1918 році й сумні події. Люд збаламучений розбишацькими ідеями з півночі, творив своє темне, хижачьке діло: палив, грабив, руйнував усе до щенту... а навіть і вбивав...

Скінчивши, отямився, що він накоїв... І тут у кожній хаті, в кожній сімі почався судний день... Старші — батьки й матері, які не спочували грабіжницьким учинкам дітий, не хотіли приймати до нагробованого добра, докоряли, і в селах зчинився страшний заколот. А коли прийшло чуже військо, щоби дати лад у краю, а стало по рядкувати вогнем і мечем, то переляканий люд цілими селами втікав у світ за очі, ховаючись у ярах і лісах від неминучої кари. Де які залягали в буйних хвилях жита та звідтіля вбивали цілі сотки проїзшого дорогою чужинного війська... За те цілі

села стерті були з лица землі гарматними пострілами, з жінками, з дітьми і з всім живучим...

Про такі події одні від других страшніші, доводилось що дня божого чути від селян, моїх сусідів, які в страху, з дня на день, дожидали теж страшних гостей, страшної кари... І коли хоч десята частина було правдою з того, що оповідали, то було ясно, що для України настали пекольні часи... Під впливом тих страховищ не хотілося жити, не хотілось на світ божий дивитись... У безнадійному тому становищі був пропав навіть страх смерті...

Хутір наш стоїть край села на долині. На пригорку на сільському цвинтарі видно могилу Івана Тобілевича під білим величезним хрестом... І запевне завдяки тому маленькому горбочкові, обминув нашу оселю той бушокчий потік загального знищення, що зруйнував усе навколо... Це було якесь чудо, бо й у нашій оселі, як і в кожнім господарстві, було-б що взяти й чим поділитись... Але треба сказати, що пам'ять Івана Тобілевича жива поміж людом, і що на передодні грабунків, громада зі сусідних сіл зробила присуд, щоб хутора Тобілевича не заціпати, бо Тобілевич був для них «мов рідний батько». Характерно, що вже це другий аналогічний присуд громади, від революції 1905 року, випав на долю нашого хутора... Виходить, що під опікою села, я і моя сім'я проживаємо до нині.

Наші селяни теж не сиділи, склавши руки в часи загального розгрому: багато зруйнованих панських будинків світить до нині пустими стінами й обгорілими коминами... Тож коли до нас прийшла страшна чутка, що й сюди йде чуже військо на розправу,

— жах обняв усі села... багато повтікало куди очі дивляться...

Був гарний весняний день; сонце лагідно всміхалося з неба. Прибігає до мене знакомий селянин: Яків і каже знервованим голосом: «Пані Софіє! чи нема в вас лишнього „Кобзаря“... У мене був, та діти подерли граючись. А тут таке діло: віз я вчора офіцерів австрійського війська, що приїхали до нас на закуцію, то вони балакали по нашому, розпитували де тут могила Тобілевича... і питали, чи маю я „Кобзаря“, і чи я читаю українські книжки... То я їм сказав, що я маю „Кобзаря“ й їм принесу. Дайте, пані, будьте ласкаві... Та ще я вам скажу, пані що це щось таке дивне, що я сам не свій... Це зовсім не ті люди, що нас ними лякали, не мадяри й не германці... а це кажуть, Україна, наша Україна йде сюди... чуєте пані?... Мені аж чудно та дивно було їх слухати. Вони кажуть, що вони українські січові стрільці... Відколи померли Іван Карпович, я перше чую, щоб хто з людьми так балакав... Самі побачите, бо вони й до вас збіраються»...

Яків зворушений, сміється, а на очах у нього сльози. Але поки ця вістка розійшлася по селах, люди почувши, що густими кольонами суне зі залізниці австрійське військо, поховались по льохах та по ярах, дожидаючи судного дня... Одні лиш баби, дівчата та діти, що страху не мають, залишилися дома: що Бог дасть... і в віконце виглядають... Ось-ось вже вони... Йдуть широким шляхом степовим і в село повертають... Хто вони?... Обличчя не суворі... в очах привіт, хто це?... Які то стрічки жовто-блакитні мають на чолі кожного курія?... Що це за пісня розлягається дужим,

могутнім хором?... Слова не чужі... слухайте... «Ой видно село, широке село під горою. Ой там ідуть Стрільці, Січові Стрільці до бою»...

Та це-ж наша пісня... наше військо... наші прапори українські...

«Попереду ідуть старші отамани, — лунає пісня, — хто охоту має — хай іде з нами».

Проїшли, а за ними ідуть другі, тай ідуть широкою лавою...

Ой у лузі червона калина похилилася. Чогось наша славна Україна зажурилася... А ми тую червону калину підіймемо, А ми нашу славну Україну, гей, гей, розвеселемо!..

Проїшли... і враз стало пусто й сумно за ними... Життя зробилось таким сірим, а темрява все темніша... На другий і на третий день пройшло ще їх кілька відділів і почали розташовуватись по сусідних селах. Деякі куріні везли обоз, рушниці й гармати... Народ ждав, придивлявся до нових гостей... і не знав що й думати... Села Грузьке, Іванівка, Карлівка, Масляниківка, Олександрівка й багато інших прийняли в себе веселу, жваву, співочу стрілецьку громаду... Прийняли, бо мусіли, зі страхом великим, з їх отаманами, зі сотниками, з хорунжими, з четарями, з обозом і боевою муніцією. Ті зажили в протяг усього літа мирним, дружнім культурним життям, неначе давні товариші й друзі. Неначе з роду в краю цим не було ніколи ні грабунків, ні грабителів...

Послані сюди, щоб нещадно карати винуватців, Стрільці замість того помагали людем загоювати ті рани, що темний люд завдав собі й усьому краю... Покути й кари за

ПЕРША ДЕЛЕГАЦІЯ УКРАЇНЦІВ В БРАЗИЛІЇ до Рію де Жанейро зістала принята на авдієнцію у Президента Республіки і Міністрів в суботу, дня 5. с. м.

делегатом Апостольським для Українців в Бразилії, то щож думати о тім здичілім народі, о його розбишаках в конфедратках, або і о тих дипломатах!

Позаяк Ви, писателі з «Люду», не дорівнюєте і недорівняєте ні наукою, ні характером, ні достоїнством особі Експ. Митрополита, ці клевети йому не шкодять, а противно показують на якій уровені Ви стоїте з вихованнем та вірою.

Се бачать не лиш Українці, але навіть здорово думаючі Ваші брати.

Минувшість і теперішність вже показала до чого довів Польщу шовінізм ваших братів по чину. але будучність ще лучше покаже.

Ми Українці цього не боїмось, бо ваше катованне виробляє в нас героїв, мучеників за народ, а посіяне зерно на добрій землі мусить зійти, але і кара мусить достигнути розбишаку на чужій не своїй землі.

Троцький стає самодержцем.

Перші кроки в боротьбі більшовицьких партій над узисканем контролю над правительством зділав Лейба Троцький. Посліднього тижня по верх 40 комісарів, коли явилися в своїх бюрох найшли там вісім інших людей на своїх становищах; ці показали давнім урядовцям указ підписаний Лейбою Троцьким, яким їм осувається від орядкування і на їх місце назначається иньшого, приклонника Троцького. Це сталося і в міністерстві війни і в міністерстві за-

обступили довкола, коли виходив зі своєї канцелярії. Наступила бурлива сцена. Троцький відмовився давати якенебудь поясненне самодержавного вчинку. Ці в скрайнім огірченню стали лаяти Лейбу найбільше сочистими і грімкими лайками, які має до розпорядимости московська мова. Піднеслися оклики: „Вбити худобу“...

Виратував Лейбу з небезпеки оден з урядників з міністерства закордонних справ. Він вмшався до дискусії і порадив віднестися до шефа міністерства закордонних справ, позаяк Лейба Троцький не мав ніякого права їх усувати; для урядників з міністерства війни, де Лейба є самовладним паном, нема ратунку — він говорив. І коли огірчені слухали його слів, Троцький зкористав з нагоди і з правдиво жидівською погордою смерти драпнув до свого опанцированого автомобілю.

Коли покривджені Троцьким урядники міністерства закордонних справ віднесли зі скаргою до свого шефа, Чічеріна і просили його о охорону перед насильством. Чічерін не кивнув і пальцем в їх обороні; правдоподобно не чується досить сильним, щоб міг стати до боротьби з всевладним паном життя і смерти мільонів нещасних мучеників російської імперії Лейби Троцького.

Ватикан проти жидівського панування в Палестині.

Апостольська столиця годиться на це, щоб жиди в Палестині мали зівсім такісама права, як і всі народи.

в руках цих християнських віроісповідань, до яких ці церкви і святі місця в теперішню хвилю належать.

Большевики зірвали торгівлю з Польщею.

Як відомо совітський уряд замкнув цілу західну границю для торговельного руху Польщі. Про цей незвичайно важний факт, що перечеркує всі польські пляни і надії на експльоатацію близького Сходу та робить безпредметовими всякі «таргі веходне», організовані по східно кресових місцях, наспіли тепер блищі подробиці. Розпорядок в справі завішення торгівлі з Польщею одержав сов. уряд «Внешторг» з Камянця Под. дня 22. мая. Тим самим розпорядком зліквідовано уряд торгівлі з Польщею «Внешторг Польграниці». Товари з Польщі перевезені по тім розпорядку улягли конфіскації. В звязку з тим наложено на купців в Камянці й інших місцях податок за польські товари чотири рази більший, як за німецькі й постановлено купцям домаганя. спроваджувати лише німецькі товари. Замкнено 180 маґазинів з польськими товарами, бо вони через великі податки не видержують конкуренції з німецькими. На ривок українських міст кинено в останні часі масу товарів, присланих через Москву з Німеччини. Це шкіри, мануфактура, сахарина і рільничі знаряди, продавані тут о 50 прц. дешевше від аналогічних польських товарів. Промислові і рільничі спілки на Україні, опущені дотеперішними властителами, віддають большевики Німцям в аренду на 5—50 літ.

Ратунок з безвихідного положення.

444 мільярди австрійських паперових корон.

Українсько-чеська конвенція.

В Празі заключено дипломатичну конвенцію Чехословаччини з Україною. Чехи признали де юре правительство рядянської України, яко одинокое українське правительство і рівночасно зобовязались не признавати жадних українських організацій, що протиділають рядянській Україні. Конвенція усталоє формальности зносин дипломатичних, конзулярних і економічних.

З українського з'їзду в Дорізоні.

(Дальше).

Дня 8 липня о год. 10 передпол. наради розпочались на ново та продовжувано дискусію над поодинокими точками статута, котрі відчитував та пояснював предсідник п. Карманський. Тут забрав голос о. Петрицький та поставив внесення щоб на чолі організації стояла не директорія а один президент. Внесення о. Петрицького при голосованню відкинено. П. Кобилянський вносить щоб на Загальних Зборах членів У. С. у Б. поодинокі філії були репрезентовані пропорціонально до кількості членів. Внесення, після попередніх пояснень п. Карманського — прийнято. По скінченій дискусії одноголосно прийнято статут зредагований п. Карманським, додаючи до нього лише незначні доповнення. О год. 2 по пол. наради відложено. О год. 3:30 наради розпочались знова. Як першу точку поставлено вибір Головної Ради Союзу. Одноголосно вибрано її в отсім складі:

Трох членів директорії: о. Климентий Бжуховський з Ірсами п.

становищах; ці показали дами урядовцям указ підписаний Лейбою Троцьким, яким їм осувається від орядкування і на їх місце назначається иньшого, приклонника Троцького. Це сталося і в міністерстві війни і в міністерстві закордонних справ.

Всі викинені в цей спосіб урядовці належали до уміркованої більшевицької партії. Много з них, особливо ці, що були в міністерстві війни, дісталися там на приказ Леніна і були джерелом постійного гніву Лейби. Та много з них було в міністерстві закордонних справ; і коли Троцький подекуди мав право і власть викидати нелюбих урядників з міністерства війни, де він є шефом, то вже зовсім не мав найменшого права до урядників закордонних справ.

Викинені хотіли бачитися з всемогучим Лейбою, однак цей їх не прийняв. Та вони ждали на него через кілька годин на коритари, і

Лестни.

Апостольська столиця годиться на це, щоб жиди в Палестині мали зівсім такісамі права, як і всі народи. Однак апостольська столиця ніколи не може згодитися на це, щоб жиди в Палестині заимали упривілійоване становище понад всякими иншими народами і щоб дістали повну контролю над святими місцями всего Християнства.

В цій справі папський секретар закордонних справ, кардинал Гаспарі вислав лист на засідання Ліги народів. В цім листі говориться, що англійський мандат над Палестиною означає цілковите економічне і адміністративне панування жидів над Палестиною, з поминенням всіх прав християн. Остаточо ватикан домагається, щоб контроля над церквами і святими місцями остала

Ратунок з безвихідного положення.

Австрійське правительство думає тепер, як вийти йому з великанських недоборів і довгів.

Міністер скарбу, Сегор, заявив, що правительство хоче перевести примусову позичку від мешканців Австрії. Воно хоче взяти 15 процент капіталу всіх австрійських компаній, що принесе 43 мільярди австрійських паперових корон. Далі хоче зажадати від власників домів, щоб правительству в позичці суму 600 разів більшу від ренту за сі доми в 1919 році, що принеслоби 47 мільярдів корон. Вкінці має зажадати від земельних власників суми 3000 разів більшої від їх податку, що принеслоби австрійському державному скарбови

отсім складі: Трох членів директорії: о. Климентий Бжуховський з Ірасеми, п. Валентин Куц з Каразіньо, п. Евстахій Прокопак з Люцени; генеральний секретар п. Стефан Кобилянський з Антонію Кандідо; генеральний скарбник п. Олекса Мартинець з Прудентополя; трох членів Виділу: о. Ананевич з Дорізону, п. Антін Фірман з Дорізону, п. Григорій Козань з Іваї. — До контрольної комісії увійшли: п. Максим Шафранський з Дорізону, п. Петро Мазуришин з Порто Унійоу, п. Микита Булик з Дорізону.

По виборі Головної Ради Союзу та контрольної комісії забрав голос предсідник п. Карманський та обширно представив майбутню працю Союзу на поли просвітнокультурнім, а з осібна справу українського шкільництва у Бразилії,

Всякі провини тільки в снах лякали тих, хто Почував який гріх за собою... Людям не брали на допити, не мучили, а поводитися з ними, як з нерозумними дітьми, що в незнанні своєму не відають, що творять...

З'організоване в одно ціле твердою дисципліною та спільним життям у протяз світової війни, Українське Січове Військо, оселившись на Україні й роздивившись навколо, що тут діється, взялось, негайно до праці. Незабаром серед селянства розійшлися чутки одні від других чудніші: вони вчать... вони лічать хорик... вони посилають своїх людей на роботу в поміч удовам і недужим... За все платять... Поводяться по людські з народом... Позаводили свої крамниці, дають селянам світло, роздають книжки... Щось нечуване тут робиться, відколи світ світом!...

І справді — чудне щось почало діятися, а особливо в психології й душі селян на... Селяне, які в силу історичних причин, у добру душу не вірять, які в кожнім інтелігенті бачать лиш свого ворога, і тут шукали | та не знайшли в цих людях не правди й лукавства проти себе... І врешті здались. „Добрі люди. Хороші люди... Таких би нам більше, то не було-б цього що тепер коїться“, — був загальний гомос серед тутешньої людності.

Були три речі, якими новоприбувші з'єднали собі народ: учили, лічили й розважали... Не годували, бо в нашого селянина досить хліба, а розважали... А розвага для села в ці сумні часи, коли людина часто в розладі зі самим собою не знає, куди дітись, і другим злочинством заглушує перше. — розвага в ці часи більш має значіння, як хліб і нагробане добро...

З прибуттям сюди Січових Стрільців зачихли по селах п'яні оргії та бешкети, зачихли напади, злочинства та сваволя, зачихли дикі сварки та вистріли рушниць. Натомість розлягалася тут лагідна мелодія стрілецької пісні та веселий сміх дівочий...

Під проводом отаманів стрілецтва, з участю знавців свого діла: артистів, малярів, співців і музик, позаводили вони виклади шкільної науки для дітей і дорослих, відчили та світляні картини, концерти, театральні вистави й народні гулянки. Було створене спільною працею велике діло культури, що зацікавило й приваблювало до них усю околицю.

Що це за чорний величезний будинок на широкому, сільському майдані, що світить величезними в стінах дірами й неначе мертвими очима лякає малих дітей, а всьому селу надає такий понурий вигляд?... Сумний це будинок і сумні про нього гадки в народі. Цей будинок, що домінує над усім селом, збудований з міцного каміння, протривав століття, зоставсь тут ще з часів славнозвісного пана Аракчеєва. Касарма та разом і тюрма містить у собі все, що потрібне було для душі й тіла тодішнього селянина... „Воєнне поселення“ було тоді скрізь заведене по степовій Україні, і в цьому будинкові учили військової муштри й дисципліни. Але все не вічне на цім зрадливім світі, вічна тільки слава... Стіни почорніли від дощів і непогоди, дах розвалився від степових бур... Навколо мерзота й запуснення. Гадюки, жаби та павуки виплужувались там здалека від людських очей. Та ще в літку пастушки заганяли туди в полудень череду... Яка-ж магічна, чародійна сила перетворила цей пустий майдан, цей

понурий, сумний будинок у яскраву, радісну, живу картину? Прибраний, посипаний жовтим піском майдан, завітчаний гиллями дерев, оповитий вінками степових квіток, дім зі жовтоблакитним стягом на вершечку. — Що це?... Колишня тюрма, — чи храм українського мистецтва, піднесений на руїнах деспотизму?... А людей скільки!... Пани селяни, військові, жінки, діти, молодь. Мало для всіх місця в середині. Майдан цвіте людським натовпом, як луг квітками. А діти обліпили всі щербини в мурах, як горобята свої гнізда. Що їх цікавить тут, цю селянську й панську громаду, що зібралася сюди з околичних сіл і з города? Чи золотий прапор, що сяє на сонці, якого тут з роду не бачили?... Чи портрети Тараса й Богдана, на кону вінками та стрічками перевиті?... Чи згуки гимну: „Ще не вмерла“, що ллються з кону дужою хвилею, виконані спільним хором стрілецького гурту?... Чи українське слово пориває їм душу, що в усіх на лиці здивування і радість і сльози?...

— Де я?... у колишній тюрмі, в пустці, що лякала мене, як чорний призид минулого, — чи в храмі краси, артизму й відродження духа?... Любов і талант перебудували цю казарму на справжній храм мистецтва.

Які думки, які порівнання встають у душі, в мозку під впливом оточення, в протяз художньої деклямації, „Каменярів“ Франка або нових незвичайної краси галицьких народних пісень... Чи сподівалась ти, нещасна підяремна степова Україно, небом і людьми забута, чи сподівалась ти коли-небудь у своїх убогих селах, у понурих цих мурах вітати таких талантовитих гостей?... Учите

лів... Братів... Що прийшли сюди з єдиним лиш бажанням — не карати, а все, що людина має найкращого — серце, талант, знання — усе віддати на послугу тобі, рідний краю... Рідний народ... Я почувала це так яскраво, як і всі присутні, бо духа не спиниш... і сльози мимоволі текли з очей.

Селяни з великою охотою перебували на всіх стрілецьких виставах. Од народу голці не було де впасти, а тиша впротяз усіх дій, неначе в церкві.

Комедія Франка — „Учитель“, величезна зробила вражіння на сільського слухача „Сватання“ і „Пошились в дурні“ — загальний сміх, а в кінці сльози радості. Не так ще погано з людською душею, коли вона така чула та вражлива на красу й людське страждання.

Доречі сказати треба, як театр зближає й еднає людей. Тут на цих виставах, — усі і пани й прості селяни — були неначе знайомі й рівні. І не почувалось поміж ними двома клясами ніякої ворожнечі... А це як діється в часи, повні взаємної зневаги, недорозуміння й обопільної кривди. Всеобнимаючий дух людськості, рівності й щирого братерства, справив це чудо. Хоч як розбещено людей по селах останіми подіями, але дух ладу й законності, заведений. У Стрільцтві, та щирі й справедливі до всіх відносин, заїмпонували народові. Сваволя затихла, злочинства не було, а старі гріхи остались не розслідуваними ще й досі. Та й навряд чи коли діждуться своїх безсторонніх суддів.

(Далі буде.)

почім приступлено до вибору виділу просвітної секції Союзу, до котрої одногосно вибрано: головою о. Маркіяна Шкірпана з Прудентополя, містоголовою п. Олексу Луценка — Васілевського з Іра-ті секретарем п. Володимира Мартинця з Марешаль Маллет, скарбника о. Петра Процькова з Марешаль Маллет, членами виділу п. Семена Кокурудзу з Прудентополя, п. Прокопа Білика з Дорізону, п. Григорія Тадру з Куритиби.

По виборі виділу просвітної секції говорив обширно п. Куц в справі українського шкільництва.

П. Кобилянський представив справу діточих садків і організації січових та пластових дружин.

Над цими питаннями вив'язалась обширна дискусія, в котрій брали участь: п. Карманський п. Куц п. Кобилянський п. Тадра. Вкінці на внесення п. Карманського рішено доповнити статуту, вводячи в програму діяльності Союзу діточі садки та організаційних пластових дружин, приміненних до місцевих відносин. По тім п. Куц підняв питання навчання релігії в українських школах, висказуючися за тим. В довгій дискусії на цю тему забрали голос: п. Карманський, о. Процьків і п. Тадра; врешті заповнено статут по думці п. Куца. О год. 9:45 вечер наради відложено до слідуєчого дня.

Дня 9 липня наради розпочались о год. 10 рано. Цього дня обговорювано справи економічні та завдання економічної секції Союзу. Перший забрав голос п. Карманський та прочитав проект статута економічної секції, по чім розвинулась дискусія над поодинокими точками. Після статута головним завданням секції економічної являється основи гуртівні на кооперативних началах; така гуртівня доставляла б шакри всім українським купцям у Бразилії. В дискусії над статутом економічної секції та над питанням утворення гуртівні забрали госос: п. Карманський п. Куц, п. Тадра п. Козакевич п. Доняк і п. Фірман. Дальше п. Куц виказує необхідність ведення праці просвітної в стислім контакті із працею на полі економічнім. П.

до пополудня; о год. 3:20, о котрій вони й розпочались на ново. Тепер на внесення п. Карманського приступлено до вибору делегатів на поодинокі оселі; їхнім обовязком являється зорганізування місцевих філій У. С. у Б. Склад делегатів представляється ось як: Прудентополіс: О. Евстахій Турковид, Прудентополіс-Маркондес: п. Семен Кокурудза, Прудентополіс-Есперанса: п. Василь Угрин; Куритиба: п. Григорій Тадра; Марешаль Маллет: п. Володимир Мартинець; Марешаль Маллет 5 кольонія: п. Данило Потоцький; Дорізон: п. Антін Фірман; Дорізон Серра де тігре: п. Микола Булик; Дорізон X вісинал: п. Семен Мулик; Баррафея: п. Левко Цух; Іваї: п. Андрій Питльованців; Сан Роке: п. Фед. Костюречко; Ірасема: о. Климентій Бжуховський; Антоніо Олінто: о. Іван Михальчук Марселіна: п. П. Стареправо; Гважувіра: п. Григорій Партика; Жангада С. Кат.: п. Максим Шаравара; Жангада Парана: п. Федір Любий; Унійов да Вікторія, Порто Унійов і Антоніо Кандідо: п. Стефан Кобилянський; Ледру: п. Водяний; Нова Галичина: п. Іван Білінський; Круз Машадо: п. Іван Присяжнюк; Круз Машадо, лінія Вікторія: п. Василь Гупало; Круз Машадо Ріо дас Антас: п. Пилип Кухар; Каразіньо: п. Захар Повідайко. Тепер послідували вільні внесення. В тім часі одногосно рішено вислати делегацію до президента республіки і міністра заграничних справ в Рію де Жанейро, та до президента Парани в Куритибі, з обширним меморіялом в справі Східної Галичини. Яко делегатів вибрано до п. президента в Куритибі і в Рію де Жанейро Впр. О. П. Процькова, п. В. Куца, і п. П. Мазуришина. До них мав еще прилучитись Ш. п. Н. Бродюк свідомий наш земляк, що мешкає стало в Рію.

Меморіял підписали делегати всіх осель.

(Далі буде)

3 Бразилії.

суть всіх виборців явитись (не забуваючи взяти зі собою титул виборчий) в місті Прудентополи і дати свій голос на слідуєчих пп. кандидатів: Dr. Estacio de Albuquerque Coimbra (на віце-президента) і Dr. Affonso Alves de Camargo (на сенатора). О сім просимо не забувати, а також і другим виборцям перекажіть.

„Люд“-ови в альбум.

Чуже бачить „Люд“ під лісом, але свого не бачить і під носом. Журяться панове редактори з „Люд“ а певно і дописувателі з Прудентополя, як стане Ексц. Митрополит гр. Шептицький перед Св. Отцем. Ми на се архи-католицьке письмо відповідаєм ось таке:

Ексц. Митрополит стане перед Св. Отцем так, як євангельський слуга, що одержав таланти, а до сих талантив запрацював ще другі таланти. Гідний свого уряду, гідний достоїнства, сповняв і сповняє свої високі обовязки гідно і готов кожної хвили стати перед Св. Отцем та певно жадної нагани не одержить.

Але-ж бо до Риму поїде не лиш Ексц. Митрополит, але і польські єпископи поїдуть. Щож вони відповідять, коли Св. Отець запитає: Чи в українським семінари суть ще польські жовніри? А треба знати, що один польський єпископ заперечував вже це, коли св. Отець був ще нунцієм у Варшаві.

А щож відповідять польські єпископи, коли запитає св. Отець, що сталося в день Божого Тіла у семінари українським?

Дня 18. червня в українським духовним семінари у Львові зайшла нечувана зневага релігійних і моральних почувань зі сторони польських жовнірів, що все ще займають одно крило українського семінара від вул. Сикстуської. З нагоди празника Найсв. Євхаристії пополудни уряджений був торжественний похід з Найсвятішими Тайнами до чотирох в нутрі семінарського города пристроєних престолів. Коли процесія зблизилася до крила від Св.

годин будемо витати у себе нашого найдорозшого Гостя. Сталось се дня 12. червня в понеділок; на жаль зайшли непередвиджені перешкоди, які унеможливили нам прийняти Ексцеленцію так, як ми сього бажали. Поїзд, який мав приїхати о 10-й годині вечером, спізнився майже дві години, до того ще перед самим вечером пішов рісний дощ, що спинило многих від участі в прийнятті Ексцеленції на стації залізничій. Відпала також і участь почетної сторожі — нашої кінноти, яка у великому числі готовилась взяти участь. Однак мимо тих трудностей спора горстка Українців дождала нетерпеливо прибуття Ексц. Митрополита. Пів до дванадцятої вночі вже минуло, коли зайхав на стацію очікуваний поїзд, а то хвили побачили всі високу постать, сивенького вже, найдорозшого Батька, Митрополита Андрія. Приїхали в товаристві латинського пароха з Посада Впр. о. Федеріка Радемахе-ра (що виїхав їм на зустріч до Сан Томе) і двох українських священників з Бразилії, Впр. о. Кліма Бжуховського і о. Омеляна Ананевича.

Наступили сердечні привітання з громадую Українців з Веч. о. Іваном Сенишином на чолі. Потрійний вистріл динамітовий дав знак відїзду до міста Апостолес, що віддалене 5 кілометрів від стації залізничої. Весело всідали всі на очікуєчий авта а за 15 хвиль дався чути новий вистріл, що звіщав про зближення до цілі дороги, себто до церкви. Хоч се було серед півночі, то однак велика товпа народу очікувала при церкві. Серед тими ночі, серед сіяючих світел та загального одушевлення висіли Ексцеленція з авта і удались до церкви, щоб віддати поклін Ієсови Євхаристийному. Інші прийняття відложено на пізніше і всі удались на спочинок.

Слідуєчого дня відправили Ексц. Митрополит при участі великого числа людий Службу Божу і заповіли порядок богослужень по кольоніях підчас своєї візитації. Також заповіли св. місію, яка мала зачатись в Апостолес в неділю і тут тревати через три дні а відтак продовжуватись цілий тиждень по кольоніях Азарі, Трес Капонес і Тунес а закінчитись знова в Апостолес в неділю посвяченням і закопаннем місійного св. креста.

(Далі буде)

точками. Після закінчення завданням секції економічної являється основання гуртівні на кооперативних началах; така гуртівня доставляла б шакри всім українським купцям у Бразилії. В дискусії над статутом економічної секції та над питанням утворення гуртівні забрали госос: п. Карманський, п. Куц, п. Тадра, п. Козакевич, п. Доняк і п. Фірман. Дальше п. Куц виказує необхідність ведення праці просвітної в стислім контакті із працею на полі економічній. П. Фірман завважує що існування гуртівні буде залежне від попертя укр. купців через укр. консументів; цю увалу розвиває п. Куц і пропонує пятнувати публічно тих Українців, котрі не підпіратимуть укр. купців а через те посередно й гуртівні. П. Куц запитує чи редакція „Праці“ прийматиме всі оповіщення в цій справі. Редактор о. Турковид відповів позитивно. По тім на внесення п. Карманського ухвалено одноголосно: 1) основати секцію економічну, 2) в найкоротшім часі приступити до основання гуртівні, 3) зі всіх сил попірати гуртівню в її розвиткові, 4) приймати в члени гуртівні також і чужинців, однаковож лише до 25 процент загальної скількості членів 5) гуртівня обовязково дає щорічно на просвітні ціли Союзу 2 процент із свого доходу окрім сум осібно ухвалених на цю ціль, 6) початковий основний капітал гуртівні встановлено на 200:000\$000 7) осідком гуртівні буде в Понта Гросса.

По тім на внесення п. Карманського точніше обговорення справи гуртівні рішено, передати секції економічній, до котрої одноголосно зістали вибрані Членами Надзірної Ради п. Кость Одрецький з Антоніо Ребоусас, п. Павло Подолян з Іваї, п. Леонід Кочерженко з Антоніо Олінто; секретарем п. Володимир Козакевич з Іраті; членами контрольної комісії п. Іван Кучма з Унійов да Вікторія, п. Олекса Шеремета з Марешаль Малле, п. Василь Войтович з Прудентополя. Дальше, намічено управу майбутньої гуртівні в отсім складі: директор: п. Антін Прокопак з Мафрі; урядники: п. Дм. Ярема з Прудентополя, п. Іван Андрусевич з Куритиби, п. Іван Юда з Куритиби. Після цього о год. 1:30 відложено

Впр. о. П. П. Мазуришина. До них мав ще прилучитись Ш. п. Н. Бродюк свідомий наш земляк, що мешкає стало в Рійо.

Меморіал підписали делегати всіх осель.

(Далі буде)

3 Бразилії.

Українці в Бразилії! Замовляйте календар „Праці“ на рік 1923. Коли календар вийде з друку, сейчас будесь висилати. Ціна одного примірника (без почти) виноситиме 2\$000. Хто замовляє тузін календарів, Редакція оплачує пошту.

—»—

Як звісно нашим Шан. Читачам, з'їзд український в Дорізоні, який збувся на днях 7-9 липня, вирішив вислати делегацію до президента стану в Куритибі і до президента Републики в Рійо. В склад делегації увійшли Впр. о. Рафаїл Криницький, п. В. Куц, п. П. Мазуришин, п. Іван Андрусевич. Дня 5. с. м. делегація зістала вельми прихильно принята п. Президентом і Його міністрами. Делегація українська вручила письмо, в котрім вичислено всі гаразди, які переживає український нарід в Східній Галичині під несправедливим польським панованнем. Письмо було підписане делегатами всіх осель українських з Парани і С. Катариני.

—»—

Торжество з нагоди обгону 100-літньої річниці незалежності Бразилії заповідаєсь гарно. Ріжні делегати вже прибули і прибувають. Аргентина вишле своїх делегатів та частину фльоти.

—»—

В сенаті, в Рійо, це, що предложив п. Адольфо Гордо в справі преси мабуть упаде, бо має много противників.

—»—

Стан облоги в Рійо президент Републики продовжив до 31. грудня с. р.

—»—

Українські виборці в Прудентополі!

Дня 20. с. м. відбудуться вибори на віце-президента і сенатора. Тому директорія сего мунісіпія про-

ральных почувань зі сторони польських жовнірів, що все ще займають одно крило українського семинара від вул. Сикстуської. З нагоди празника Найсв. Євхаристії пополудни уряджений був торжественний похід з Найсвятішими Тайнами до чотирох в нутрі семинарського города пристроєних престолів. Коли процесія зблизилася до крила від Сикстунської вулиці, з брами остетайно виступило двох польських жовнірів з шапками на голові і на очах всіх учасників походу почали залагоджувати свої потреби, а відтак обернувшись лицем до людей запинали штани... Впр. о. Ректор, котрий ніс якраз Найсв. Тайни, візав всіх присутних на свідків цієї зневаги. Не відізвався ні оден оклик обурення, але на очах многих заблисли слези глибокого болю. В поході крім всіх ОО. Настоятелів, питомців — брали також участь запрошені чужі священники, СС. Служебниці Пр. Д. з дітьми і поважний гурток української інтелігенції.

Ну, і щож Ви на се? Правда, знова скажете, що грубо написано! Сумно і сумно, що сей нарід до сего вже дійшов, а Ви сего не бачите! Ось зразок, яка у Вас віра! Лічіть, та лічіть себе і своїх! Діла Ваші аж надто показують, чим Ви єсьте, а нами Ви не журіться. Розумно?...

Ексц. Митрополит А. гр. Шептицький серед Українців в Аргентині.

Як частя найбільшого ожидали аргентинські Українці приїзду свого улюбленого Батька, свого Архипастира, Мученика, Митрополита Андрія. Тому то безвпинно і допитували одні других: коли то приїдуть Вони до них. Відомости з Бразилії казали сподіватися кождеї хвплі, тому і приготування по всіх колоніях були виднічі. Тутешній парох, Веч. о. Іван Сенніня веім кермував а передовсім в місті Апостолес приготування були найбільші. Телеграма з Бразилії від Впр. о. Ігумена Маркіана Шкірпана сповістила, що Ексц. Митрополит вже в дорозі до Аргентини. І справді в кілька днів пізніше явила телеграма з Пассо Ліврес донесла нам, що вже за кілька

візитації. Також заповили св. місцю, яка мала зачатись в Апостолес в неділю і тут тревати через три дні а відтак продовжуватись цілий гиждень по колоніях Азарі, Трес Капонес і Тунес а закінчитись знова в Апостолес в неділю посвяченням і закопаннем місійного св. креста.

(Далі буде)

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

П. Іван Пр. Юда — Куритиба. Часопись висилаємо. Передплату просимо зложити при нагоді на руки Впр. о. Рафаїла Криницького.

До Вп. ПП. що пишуть замовлення на передплату часописі чи взагалі яке инше замовлення, просимо писати по українськи а не по португальськи. Українець коли пише до Українця, повинен писати своєю рідною, матерною мовою. До чужих, розуміється, можна писати иншою мовою. Се також мається розуміти, що і між собою Українці повинні розмовляти своєю рідною мовою.

П. Ілько Наконечний, який має знаходитись в сторонах Ірасеми, зволить зіолоситись до Редакції. Може хто знає, найподасть з ласки своєї його адресу.

Оголошення.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! В Дорізоні можете купити по догідній ціні 4 льоти з помещканнем, ПЕКАРНЮ і дім, котрий надаєсь на венду. Бажаючий купити найзголоситись до Николи Стельмашука в Дорізоні.

Книжки на продаж.

В «CASA DNISTER» — Івана Кучми в Унійов да Вікторія є до набуття отсі книжки у більшій скількості:

Іван Франко: „Панські жарти“, ціна 3\$; „Лис Микита“ (ілюстр.) — 2\$600; „Із днів журби“ — 2\$800; „Semper tiro“ — 2\$600; „Зівяле листя“ — 1\$800.

Др. Назарук: „Рік на Великій Україні“, ціна 1\$800.

О. Левицький: „Галицька Армія на Україні“ — 1\$400.

І. Карпенко: „Білі ночі“ — 800 р.

Андрушенко: „Матиматика“ (аритметика) — 1\$400.

Замовлення слати на адресу: **João Kuchma, União da Victoria, Paraná.**

Книжки висилаєтьсь лише за попереднім одержаннем грошей. На кошта пересилки долучити 20% ціни книжок.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начиня кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і инші продукта кольоніяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насінє лєну і конопель, як також прядиво льняне і конопельне. Одно кильо насінє лєну платить по 400 рейсів; насінє конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão

Paraná

Або через посередництво Григорія Тари — Портон.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
 в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еше в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і инші цю одутка хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольні Іраті.

Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє різнородні цукорки ріжного смаку і зовнішньої форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она існує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішіть і голосіть ся до ІВАНА КУТНОГО в Куритібі.

Cirurgião — Dentista

BELMIRO DE OLIVEIRA

ФАБРИКА КАВИ

67) **Кривава книга**

МАТЕРІЯЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Дальше).

2. Польські дневники широко розписувалися ба навіть поодинокі людці показували фотографії якогось Поляка, котрому Українці мали вирізати язик, виколоти очі, витяти хрест на чолі, архієпископ Більчевський навіть у пастирськім посланію про це згадував, тимчасом імовірна жертва «Українського звірства», якийсь польський панок, незабаром появився у Львові зовсім здоровий і заявив, що він не був інтернований, лише конфінований Українцями в Станиславові.

3. Розголошена Поляками в Коломиї вістка, що буцімто Др. Марітчак, якого польські міліціанти увязнили, вбив румунського жовняра, показала видумкою.

4. Для зібрання доказів, як буцім-то Українці знущалися над Поляками, — Поляки самі перебирали трупи поляглих Укр. в мундури польських легіоністів, обезображували трупи нарочно і відфотографували їх. Опісля широко писали на цій основі про страшні знущання Українців ілюструючи свої статті такими фотогра-

фіями. (Свідки отсих польських прагматиків М. Н., Р. Р., Й. П., С. К., Ч. П.)

5. Антантська місія вислана в червні 1919 до Дрогобича і Борислава для провірення польських звірств, доконаних на Українцях дозволила Полякам зложити мішану комісію з 5 Поляків, 3 жидів і 2 Українців. Поляки дібрали собі тоді до комісії таких двох Українців, які були найдогідніші, та ніякими публичними справами ніколи не займалися, та ще одному з них (о. Ліщівському) загрозили репресіями, колиб посмів що не будь неприхильно проти Поляків зізнати. Розуміється, що комісія втакім складі не могла видати відемного для Поляків осяду.

6. Поляки довідавшись, що до Станиславова має приїхати місія антант, дозволила Українцям видати часопись «Волю», якої три числа вийшло, після приїзду антантської місії, на доказ, що Українці несправдливо обжаловують Поляків, буцім-то вони спинили українську пресу. Після виїзду місії, видавництво цього часопису репресіями і конфіскаціями застановлено (з третім числом), так що вона вже не виходить.

(Далі буде)

BEBAM AS CERVEJAS DA **ATLANTICA**

CAIXA
 POSTAL
 246.

TELEPHONE
 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритіба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзіяна, Гамбург, Куритібана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Білий, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибранє насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополя в домі п. М. Козловского.

Доступно у двох місяців сплатити з задоволеннями. По Кукері
голосіться до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

Cirurgião — Dentista
BELMIRO DE OLIVEIRA
Prudentópolis — Paraná

Цей дентист — хірург, який перебувати-
ме лише через короткий час у Прудентопо-
ли, рве зуби без болю, виконує всякі робо-
ти дентистичні, як: чищення зубів, пльом-
бовання, вставляване штучних і т. д. а все
по цінах уміркованих.
Години офісові: 8—11 з рана; 2—5 по
полудни.

ФАБРИКА КАВИ
S. JOÃO
Antonio Candido Cavalim
Iraty — C. № 21 — Paraná

Панове купці! Коли хочете набути доб-
рої і смачної кави, чистої і без домішок
зайдіть до нас, а не пожалуйте. Кождий
любить добру каву, проте і радо будуть
купувати її у вас.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
ІВАНА КУЧМИ

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начине,
кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.
Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завсїгди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de João Kutchma

Rua Viduconde e Nacar — União da Victoria — Paran

PHARMACIA POPULAR
— de —
O. Santos Pacheco
Prudentópolis — Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних про-
дуктів. Можна набути ріжні ліки гомеопат-
ичні та інші ліки на ріжні хвороби.
Ціни догідні.

Dr. ROMULO CARDILLO
Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мушин і женщин так внут-
рішні як і зовнішні. Приймає недужих від
8—11 год. рано і від 2—5 по полудни.
Мешкає при улиці Dr. Vicente Machado.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYBA
Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.
Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить луча-
ми «Roentgena». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопо-
вих, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних.
Порада усно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

Atlantica
Curitibana — Porter
Luzitana

Сухі дріжджі економічні.
Одинокий склад нашої пивоварні у
Прудентополи в домі п. М. Козловского.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
Костя Одрецького
В АНТОНІЙО РЕБОУСАС — ПА-
РАНА.

Один з найбільших і найстар-
ших склепів в цілім муніципію Іраті.

Продаю товари ріжнородні — яких
справді хто забажає — фазенда; залізо;
знаряди домашні, кухонні, і усе, що по-
трібне до ужитку домашнього і рільни-
чого.

НАПИТКИ РІЖНОРОДНІ. — СКУПО-
ВУЮ ГЕРВУ.

На складі: кава, цукор, усі споживчі
товари. Капельхи, стрільні артикули, ок-
раси зі золота як: брошки, перстені, лан-
цуски до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Konstantino Odrecky.
Antonio Rebouças — Paraná.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛИ

Поручаємо наш ново-отворений склеп,
котрим мож набути всего — добре і тан-
Маємо всякі матерії, капелюхи, убран-
готові, пали парасолі, як також всякого
рода заліззя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах,
мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все тан-
як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і про-
продукта кольоніяльні.

Памятайте, що вже раз треба поня-
сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем
Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військовий
а рад-би себе звільнити від війська повин
заздальгить виробити звільненє. Час на
виходить до 15. листопада. З тими ре-
рементами удавайтесь до п. В. Лопатюк
Сей чоловік вже много увільнив, то і теп
увільнить. Представте свої причини, та
відкладайте. Ідіть до Українця бо нині кли
„Свій до свого з всіми потребами!“

ПЕРША І НАЙСТАРША ТОРГОВЛЯ В АНТОНІО ОЛІНТО

Теодора Шнира

посідає на складі все, що входить в т. з. Sessos e Molhados
а іменно: ріжнородної якості полотно, фазенти і армаріньос,
хустки, коци, капелюхи, каземіри, готові убраня, начина кухоні,
рільничі знаряди, всілякі обува так для мушин як для женщин,
ріжні річи з римарських і ковальських виробів. Має також все на
складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту,
сірники і преріжна всячина.

Ріжні напитки, почавши від таной, але міцної мов оковита,
горілки, а скінчивши на дорогих винах. — Купую все і продаю
все. — Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто памятайте на
клич: „Свій до свого!“ Тому не оминайте свого котрий не раз з
Вами ділив добре і зле і не в однім помагав.

ALFREDO SCHNYER

Estação de Canivete

col. Antonio Olynto,

НАЙЛУЧШЕ ПИВО
ВИРОБЛЯЄ
Cervejaria
„Cruzeiro“

Подаєсь до відома, що
купуєсь також ячмінь.
Curityba — Paraná c. p. 180

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Паран

Поручаю мій склеп при фабриці
фляшкових, купую всякі продукта кра-
ві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,
Guajuvira — Paraná

Печатня оо. Василян в Прудентополи